

ZELEZNIČAR

Glasilo Saveza železničara Jugoslavije.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu.
Uredništvo in upravišтво: Ljubljana,
Selenburgova ulica št. 6/II.

Posamezna št. stane 50 p, mesečno 1 Din,
celoletno 12 Din. — Za člane brezplačno.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani,
ter opremljeni s štamp. dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so
poštne proste.

Kje je rešitev?

Železničarji s svojimi prejemki ne morejo več živeti. To resnico ve že vsakdo in priznavajo jo že celo kapitalisti na svojih javnih shodih.

Kot organizacija, ki nimamo pred očmi le današnjih in jutrajšnjih uspehov naših članov, temveč gledamo tudi v daljno bodočnost človeštva, smo se čutili dolžne povedati, da so si železničarji predvsem sami krivi, da je prišlo tako daleč.

Če hočemo imeti dobro organizacijo, moramo predvsem skrbeti, da odpravimo lastne napake.

Ko bomo te napake pri sebi odpravili, potem šele bomo imeli pravico odpravljati napake drugih.

Kapitalizem je krivičen. Vsa njegova krivica se izraža v tem, da drugi delajo in žrtvujejo — sadove tega dela pa uživa kapitalist.

To je sistem, ki mu pravimo, kapitalizem in, ker je ta sistem krivičen, se proti njemu bojujemo. Bojujemo se pa ne proti posameznim kapitalistom, temveč proti sistemu sploh.

Mi zahtevamo, naj dobi oni, ki dela, za svoje delo toliko plače, kolikor je njegovo delo vredno.

Borimo se torej za pravično razdelitev sadov dela, to se pravi, borimo se za socializem.

Najprvo moramo skrbeti, da odpravimo kapitalistično mišljenje pri nas samih.

Ali mislite, da med železničarji ni ljudi ki kapitalistično mislijo? So in še veliko jih je!

Kako naj pa imenujemo onega človeka, ki se neče organizirati pa utemeljuje to svoje zadržanje s tem, češ, če bo organizacija kaj izvajala, bom tega itak tudi deležen.

Ali ni v besedah izražen cel kapitalizem?

Trud in žrtve, ki jih prinašajo drugi na oltar skupnosti — organizacije, hoče izrabiti tudi tisti, ki ni ničesar žrtvoval. Z drugimi besedami se to pravi: živeti na račun drugih, kakor dela to kapitalizem.

Razlika med takim železničarjem in kapitalistom je le v tem, da ima kapitalist priliko pobasati veliko, dočim se mora ta zadovoljiti z malim. Ogaben je pa take vrste kapitalizem še veliko bolj kot pravi, ker pravi kapitalist vsaj čez kapitalizem ne zabavlja, dočim tak človek zabavlja čez kapitalizem drugih, sam svojega pa ne vidi.

Zato pa Vi organizirani železničarji, kadar vam pride pred oči kak tak tovariš, ki ni organiziran, pa zabavlja čez slabe razmere povejte mu, da naj sam najprvo neha delati krivico drugim, potem bo prišel kmalu čas, ko tudi oni ve-

liki kapitalisti ne bodo imeli več moči zatirati delavnega ljudstva!

Kajti teh velikih kapitalistov je zelo malo. Tako malo, da pride komaj na 100 ljudi eden ali dva. Čeprav jih je pa tako malo, pa vendar vladajo svet, ker ima delavno ljudstvo medsebojne boje, ki izvirajo iz njegovih lastnih vrst in katerih so krivi oni delavci, ki skrbijo za svojo rešitev, ki se skratka rešujejo po kapitalističnih metodah.

Pomedimo torej pred lastnim pragom! Povejte vsakomur, da se posamezno nihče ne bo rešil, ker nima moči; če bomo pa združeni v veliki skupini (organizaciji), bomo imeli pa večjo moč in z njo tudi večjo pravico.

Ko bodo odšli zastopniki podružnic našega Saveza dne 5. novembra na konferenco v Zagreb, naj se zavedajo predvsem tega, da če sklenejo tam še tako lepe reči in zahteve, vendar jih ne bomo nikdar dosegli, če ne bomo imeli dobre in disciplinirane organizacije.

Na konferenci bodo baje nastopili tudi nekateri »nezavisni« s pritožbami proti centralnemu tajniku sodruhu Krekiću.

Mi nočemo o nikomur trditi, da je angel, ker angeli ne hodijo po svetu. Mi vemo da so najboljši voditelji oni, ki imajo za seboj dobre odbore, ki strogo kontrolirajo delo posameznikov. Odbori morajo pa imeti za seboj čuječe članstvo, ki naj kontrolira njihovo delo. Mi se zavedamo, da je edino v taki organizaciji možen napredek in uspeh.

Po drugi strani se pa zavedamo, da se ravno sodruh Krekić kontrole nad seboj še ni nikoli branil.

Če ravno njega vsi nasprotniki tako strastno napadajo, ga napadajo ravno vsled tega, ker pošteno dela, in s tem delom utrjuje organizacijo, kar nasprotnikom gotovo ni po volji.

Če bo govor o teh stvareh, naj naši sodrugi sicer stvar preiščejo in ko se bodo prepričali, da so vse obdolžitve le klevete, naj te klevete strogo zavrnejo.

Na ljudi, ki blatijo posamezne osebe, ker hočejo škodovati organizaciji, je treba pustiti pest težko pasti.

Zakaj se je ustavil železniški promet?

Ob polomu železničarske stavke leta 1920, so razni državniki, ki so bili takrat na vladi, med njimi tudi g. dr. Korošec kot železniški minister, govorili krilate besede češ: Nepokorne železničarje je treba seznaniti z vso silo avtoritete države. Treba jih je zlomiti.

Vse meščansko časopisje od »Slovenca« do »Slovenskega Naroda« je ralo veselja, da se je znašel državnik s tako silnimi rokami.

Mi smo bili proti takratni stavki, ker smo se zavedali, da v boju na nož bo gotovo država zmagala nad organizacijo.

Vedeli smo, da so stari kadri v železničarski organizaciji mnogo premajhni, da bi vzdržali disciplino med vsemi stavkujočimi, ki so v veliki večini šele komaj pristopili v organizacijo, deloma pa sploh organizirani niso bili.

Ali kakor smo bili proti stavki, tako smo tudi odločno svarili tisto gospodo, ki je hotela iz maščevanja decimirati železničarske vrste.

Povedali smo jim, naj nikari ne vzgajajo mesto ljudi z lastno voljo sužnje, ki delajo vse po željah svojega »višjega«.

Suženj, ki nima lastne volje, ni v stanu opravljati kake odgovorne službe. Suženjska duša zna sicer ubogati brez pogoja zato si pa pri nobenem delu ne zna sama pomagati, če pride kako novo delo ali nov položaj, pa ne ukrene ničesar, temveč čaka na povelja.

Tak človek, skratka ni za drugo delo kakor za pometanje.

Povedali smo g. ministru, da bo na eni strani vzgojil take hlapce, na drugi strani bodo pa vsi oni dobri delavci, ki imajo kaj človeškega ponosa, zapustili službo. To pa pomeni ruin celega prometa kajti s samimi pometachi železnice ne vozijo.

Kar smo napovedovali, to se danes godi. Cele vrste profesionistov je že zapustilo železniško službo in so odšli v privatna podjetja, kjer imajo več svobode in večjo plačo.

Da je ta trditev resnična se vidi že potem, če pogledamo iz katerih postaj je odšlo največ ljudi v druge službe, vidimo lahko, da je na onih postajah bil tudi največji pritisk od ravnateljstva.

Današnjemu polomu niso krivi le sedanjí nezmožni upravitelji, temveč predvsem tisti ki so upeljali vladu »železne« roke in pa tisti, ki so to vladu zagovarjali.

Meščanske stranke naj si zapomnijo, da rodi vsaka sila odpor.

To so vzroki ki davijo promet in tisti gospodje ki hočejo promet zopet ozdraviti naj odpravijo najprvo vzroke, ki so promet ustavili.

Odpravite silo, pa boste odpravili tudi odpor.

Korošcev duh, ki straši še danes po železniškem ministrstvu preženite, na njegovo mesto naj pa pride duh sporazuma.

Dajte železničarjem kar je njihovega, pa se bodo kolesa zopet v redu vrtela.

Odpravite silo!

Volitev v disciplinarno komisijo na juž. železnici.

Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani razpisuje v smislu § 21 in po določbi § 5 disciplinarnega reda volitve treh članov in treh namestnikov v disciplinarno komisijo za vsakega § 3 navadeno skupino uradnikov, poduradnikov in slug.

Aktivno in pasivno volilno pravico nimajo uradniški, poduradniški in služiteljski pripravniki, honorarni upravniki, uradnice, moške in ženske pomožne moči, diurnisti, pomožni uradniki in pomožni služitelji. Železniške upraviteljice imajo samo aktivno volilno pravico. Potrebne tiskovine to je glasovnice z ovitki dobe volilni upravičenci vsak po svoji edinici. **Vsaka edinica je dolžna, da najkasneje do 20. novembra tega leta izroči vsakemu volilcu proti njegovemu lastnoročnemu potrdilu po eno glasovnico in en ovitek njegove volilne skupine, katere morajo volilci v zaprtih ovitkih izročiti najkasneje do 30. novembra t. l. do 18. ure svojemu načelniku, ter lastnoročno potrditi na konsignaciji da so glasovnico oddali.**

Prejem in opetno oddajo glasovnic ima na konsignaciji potrditi le uslužbenec oziroma volilec kateremu se je glasovnica izročila.

Potrdila načelnikov ali njih namestnikov za uslužbence so nedopustna.

Za uslužbenca, ki se nahaja na supstituciji je dolžnost domovne postaje, da odpošlje po eno glasovnico in en ovitek načelniku službene edinice kjer opravlja substitut službo. Prejem kakor tudi oddajo glasovnic potrdijo supstituti na posebnem listku načelnikom nadomestnih edinic.

Volitve so tajne z glasovnicami. Voli se le samo celotno kandidatno listo ene skupine, za kar zadostuje vpis enega samega kandidata iz te liste. Glasovnice z imeni izven kandidatne liste so neveljavne.

Dolžnost vsakega našega člana je, da se volitve zanesljivo udeleži, ter da se zaveda da je lista, sestavljena od Saveza železničarjev Jugoslavije edino prava. Možje ki se nahajajo v tej listi so vsakomur znani kot poštenjaki, ter je bilo njihovo delo korektno in nepristransko.

Danes v teh hudih časih ne sme biti med železničarji niti enega, ki bi omalovaževal volitve. Dejstvo je, da so v prihodnji številki »Železničarja«.

Kandidatno listo, ki jo bo vložil »Savez Železničarjev Jugoslavije« pokrajinsko tajništvo v Ljubljani, bomo priobčili v prihodnji številki »Železničarja«.

Lista bo sestavljena v sporazumu z ljubljansko, mariborsko in celjsko podružnico našega Saveza. Na ta način bodo kandidati porazdeljeni po celi deželi.

Vse železničarje pozivljamo naj za našo listo, na kateri so sami znani borci za našo stvar, razvijejo čim največjo agitacijo.

Naša lista se razlikuje od drugih v tem da na njej ni frazerjev, ki bi kdo ve kaj obljubovali temveč so sami resni možje, ki bodo storili kar bo pač mogoče in, ki se bodo podvrgli kontroli članstva naše organizacije.

Razvoj in žena?

Najvažnejše vprašanje v današnjih časih je odstraniti strašni bič, ki tepe vse človeštvo. Ta bič je pa spleta nezavednost mož in žena zato ga ne morejo odstraniti sami možje, pa če so še tako zavedni.

Ženstvo bo moralo pomagati, drugače se te razmere ne spremenijo. V »Proletarcu« je bil v tem vprašanju priobčen članek, katerega naj bi upoštevale vse naše žene in možje. Glasi se:

Kadarkoli se je zgodilo v zgodovini človeštva kaj velikega, preobrat, čigar posledice so za vse čase neizbrisne, ker je imel v sebi kal neomejenega razvoja, je bilo treba, da je nova misel, ki je povzročila preobrat prežela oba spola, preden se je dvignila in uveljavila, preden se je preobrazila v živo življenje. V antiki in krščanstvu, reformaciji in renesanci, v francoski revoluciji, povsod je stala poleg moža tudi žena, da je rušila in gradila. Ali čudno! Žena je stala le toliko časa v novem boju, dokler je žarko plamtel, dokler je še vse vrelo in kpele, kadar pa se je pričel za burnimi časi proces izčiščevanja, kadar se je ohlajal vroči boj in je bilo treba urediti vse razmere na podlagi novih vidikov, se je žena neopazna, tiho vrnila med štiri stene. Živo vrvenje jo je odbijalo; za svoje sodelovanje ni zahtevala plačila, brez deleža je odhajala v svoj tesni delokrog. Vso dolgo dobo do francoske revolucije je bilo v časih mirnega razvoja življenje žene enako. V vsak zgodovinski preobrat je stopil brez prave notranje zveze, njenega bistva ni preustrojila evolucija, zato je bil njen nastop le udarec v vodo. Šele v dobi francoske revolucije je polagoma v njej zorelo spoznanje, da ni samo spolno bitje, ampak da je organizem človeške družbe. Nastop francoskih žen v onih burnih časih je pospešil notranji razvoj ženstva, tudi izven francoskih mej. Takrat prvič so zahtevale žene za svoje sodelovanje tudi plačilo in Olimpija de Gouges je zaklicala tedaj v imenu svojih sester: »Če ima žena pravico da gre na morišče, mora imeti pravico, da stopi na tribunolo!« Kolikor ni dozorelo spoznanje v tej dobi, je dozorelo, ko je zavladal kapitalizem, ki je ženo zaslužnil in osvobodil. Ni je le priklenil s težkimi verigami k stroju, odprl ji je dušo socializem, in jo tako osvobodil.

Žena se je začela motati iz onega omrežja, v katerem je nezavedna prebila tako dolgo. Nezadovoljna je postala z življenjem, ki je bilo pravzaprav le odsev življenja. Preden je mogla stopiti v življenjski boj je morala podreti kitajski zid predsodkov, ki so vladali v družbi o njeni nalogi, o njenem življenjskem namenu. Ni hotela biti samo roditeljica, hotela je, da pripozna družba vpliv njenega mišljenja in delovanja na razvoj človeštva. Vsaka žena ki je imela nekoliko pravega razumevanja o svoji nalogi, katere ni zapo- padena samo v tem, da je roditeljica, ampak je hotela tudi sodelovati pri preustroju družbe je spoznala, da so ji pri njenem delovanju največja ovira oni nauki, ki jih je tako dolgo narekoval Rim vsemu svetu in katerim se je velika množica brez premisleka, sugestivno pokorila. Pokvarjena vera, ki ni dopuščala nobene svobode ki se je krepko upirala modernim nazorom, ker so ti ogrožali njeno nadvlado, je bila največja zapreka njenemu nastopu. In ko je spoznala, kje tiči pravi vzrok njene zaostalosti, je z nervozno naglico hitela, da se otrese jarma, v katerega jo je oklepal Rim in njegova črna armada, ki je skovala iz vere in politike klerikalizem.

Klerikalizem ne priklepa ženstva na se s tem, da bi mu podajal neskaljeno resnico temveč s tem, da kliče ženstvu z bobnečimi frazami, da je on edini zaščitnik družinskega življenja, v katerem

more žena živeti življenje brez neposrednega trdega boja za obstanek... Prikriva ženi neoporočeno resnico, da gre smer današnjega življenjskega razvoja za tem, da mora žena stopati v vrsto pridobiva- jočih. Če ji pa da kakšne koncesije v javnem življenju, tedaj jih ne da iz nesebičnih namenov, ne zato, da bi priznal njeno vrednost, temveč zato ker vidi, kako se pripravlja njegov pogin, da se bliža konec njegove nadvlade. S hinavskim, podlim zavijanjem resnice skuša prepričati ženstvo da hočejo socialisti namesto zakona svobodno ljubezen.

Ali kadar izrekajo klerikalci ti dve besedi, jih izgovarjajo z naglasom, da čuti vsakdo, da se skriva v teh besedah nekaj gnusnega, nekaj kar ponižuje ženo brezmejno. Zakaj, če slišijo nekateri ljudje besedo svoboda, tedaj so iz uma, tedaj si predstavljajo razmere v katerih bo delal vsak to, kar koristi njemu brez ozira na prid celokupnosti. Če pa slišijo to besedo v zvezi z besedo ljubezen, tedaj mislijo na divje orgije, na pohotnost in razuzdanost. Socializem ne misli rušiti zakona, hoče ga pa dvigniti z onega kužnega ozračja, iz nezdravih razmer, ki ubijajo osebnost, hoče vzgojiti moža in ženo tako, da jima bo zakon idealna zveza, ne trgovska pogodba. Za tak zakon je res treba predvsem svobode, da ne visi žena na možu, ali mož na ženi kakor ieklena spona da se ne more razvijati neomejeno osebnost ne enega, ne drugega. Zato zahteva da bodi žena ekonomično neodvisna od moža, da ne postane ženi zakon le mirno, neplodno zavetje ampak vir novega obsežnejšega dela. In tiste svobodne ljubezni, kakor jo razume klerikalizem, je največ v onih visokih krogih, ki so njegovi naizvestejši zavezniki, ne pa v delavskih slojih.

Žena, pridobljena socializmu, pomenja za razvoj človeštva neizmerno veliko. Socializem ji odpira oči da vidi življenje takšno, kakršno je, ne pa takšno, kakršno ji daje hinavski klerikalizem. Zbuja njeno socialno vest, pridobiva jo za nesebično delo. Socialistične žene so tisti element, ki bo z novimi, svežimi močmi prerodil družbo, ker so nastopile pot iz teme okamenelih dogem ter stopajo ponosno v svetlobo spoznanja in resnice. Kakor se ne da ustaviti plaz z gore, ki v svojem teku podre vse kar se mu zoperstavlja, tako se ne da ustaviti razvoj, ki ga je započel socializem. Delavstvu in ženi gre bodočnost.

Naše konsumne zadruge.

Oster političen in strokoven boj, ki se zadnje čase vrši je od proletariata zahteval toliko pozornosti, da ni mogel svojim gospodarskim organizacijam posvetiti one pozornosti ki jo po svoji važnosti zaslužijo.

Vkljub vsemu pa slišimo med delavstvom marsikatero kritiko ki gre na račun naših konsumov. Zato se nam zdi potrebno posvetiti tudi tej organizaciji, ki je za proletariat ravno tako važna kot so strokovne potrebno pozornost.

Pred vsem hočemo pojasniti kaj mi pričakujemo od zadružnega gibanja.

Pred vsem ima zadružništvo nalogo pokazati z dejanji, da ni resnica kar trdi kapitalizem, ki pravi, da se nobeno podjetje ne bo vzdržalo, če ga ne upravljajo lastniki temveč uradniki.

Kapitalisti pravijo, da lastnik že iz osebnega dobičkarstva gleda, da podjetje uspeva, dočim pravijo, da uradnik-upravitelj dela le toliko kolikor mora. Za-

to pravijo, da socializirana tovarna ne bo mogla uspevati, ker delavci in uradniki ne bodo imeli strahu pred priganjači.

Take trditve ima združništvo naloge da jih ovrže, in pokaže da je prav lahko dobro gospodariti tudi tam, kjer ni »pravih« (kapitalističnih) nagonov.

To je prva naloga, ki jo imajo delavske gospodarske zadrughe. In ta je tudi najvažnejša.

Konsumi so pa ravno tako organizacija kot so strokovne ali kake druge. In če hočemo, da bo ta organizacija dobro poslovala in s tem poslovanjem ovrгла kapitalističen ugovor moramo pa skrbeti da bomo tudi pri njej izvedli vse ono kar smo priporočali in deloma tudi že izvedli v strokovnih organizacijah.

Predvsem je temelj dobri organizaciji dobro članstvo, ki pozna **naloge** te organizacije ki voli dobre **odboje** in, ki ne prestando bdi nad delom teh odborov. Brez sodelovanja članstva in njegove kontrole tudi najboljši odbor in najboljši uslužbenec ne more napraviti ničesar koristnega.

Če pa hočemo, da bodo člani sodelovali je pa treba, da jim razložimo vse težave in vse ukrepe, da jih sklicujemo na sestanke, da jih informiramo potem časopisja itd.

Res je, da bodo začetkoma težave, kajti človeku, ki ne pozna vsega ustroja take zadrughe in vseh težav s katerimi se ima ta boriti je težko dopovedati zakaj smo storili ta ali oni korak.

Ali če se te težave zavedamo, se moramo pa zavedati tudi tega da če delavec ne bo nikoli pričel samostojno soodločevati, pa teh težav nikoli poznal ne bo. Dokler pa celega delovanja ne bo razumel, pa tudi **zaupal** ne bo. **Brez njegovega zaupanja pa ne bomo zgradili nobene organizacije, ki bi imela tudi kaj moči.**

Ne maramo pa s tem reči, da vodstvo konsumov tega ne vrši, hočemo le poudariti važnost vzgoje, deloma pa slišimo nekatere kritike, ki smatramo da jih mora vodstvo konsumov zvedeti in pojasniti dejanski položaj, da jim odbije ost.

Večkrat slišimo kritiko, zakaj ima konsum izposojen denar od banke. Po pravici povedano se člani boje, da bi banke ne izrabile svoj vpliv zlasti se člani boje, da bi se na podlagi tega vpliva zopet ne ugnezdil g. Anton Kristan nazaj v konsume.

Slišali smo predlog naj se konsumno društvo potruditi zbrati sredstev potem lastne hranilnice, da si ne bo treba izposojati denar od kapitalističnih zavodov. Društvo plačuje za svoj dolg banki menda 16 odstotne obresti, dočim plačuje svoje hranilne vloge le po 6%.

Dotični, ki to stanje kritizirajo pravijo naj bi društvo dvignilo te obresti vsaj na 10% pa bi se vloge takoj znatno dvignile.

S tem bi se konsum osamosvojil, in po vrh bi imel pa še dobiček celih 6%, ki jih izplačuje bankam, več kot bi jih plačal svojim hranilcem. Tudi hranilci bi pri tem dobro odrezali, kajti marsikdo ima sedaj shranjen denar v meščanskih hranilnicah kjer dobi po 4 ali 5% bi potem imel dvojne obresti in bi dal gotovo svoj denar tja kjer bo boljše obrestovan.

Če je vse tako kakor ti posamezniki trdijo, če so ti podatki resnični, potem se nam zdi ta predlog pameten in upoštevania vreden. Zato prosimo merodajne odbore pri konsumu, da ga pretresejo in izvedejo, če je dober, če je pa slab in, če podatki niso točni pa prosimo naj nam pojasnijo kako je s to stvarjo.

Naše strokovne organizacije se zavedajo velike važnosti konsumov, povrhu so pa skoro vsi naši člani tudi ob enem člani konsumov, zato mislimo da imamo pravičo zanimati se za ta važna vprašanja.

Pred vsem pa prosimo, da naj nihče ne misli da bo to javno vprašanje kaj škodovalo. Nasprotno če bomo dobili javnih podatkov, če bomo zvedeli za težave, ki jih konsum ima smo pri najboljši volji pomagati z vsemi sredstvi da kritike ki bi ne bile utemeljene izginejo.

Ta kritika se nam pa zdi utemeljena zato smo jo priobčili. Seveda bomo tudi pripravljeni priobčiti tudi nasprotno dokaze, če ti niso dobri.

Če ima pa kdo izmed našega članstva še kaj drugega na srcu naj nam tudi to sporoči, kajti nič ni bolj potrebno kakor debata, ki naj razčisti kar je nejasnega med nami.

Pregled važnejših dogodkov.

Ljubljana, 28. okt. 1922.

Amerika svojega stališča napram Evropi še ni izpremenila. Res je, da je poslalo par ameriških držav svoje zastopnike k zborovanju Zveze narodov, ki so bili izvoljeni tudi v svet Zveze narodov. Vendar se s tem tudi konča ameriško sodelovanje pri obnovi Evrope. Seveda pazno zasleduje vsako gibanje v Evropi, saj ji dolguje Evropa okoli 30 milijard denarja v naših kronah.

Vesti o prevratu in preobrazbi angleške vlade tudi diplomatskih krogov v Washingtonu niso pustile mirne. Od rekonstrukcije angleške vlade je pač odvisno, kakšni politični odnosi nastopijo odslej med obema svetovnima silama. Kakor pa položaj niti v Angliji sami ni docela jasen, tako tudi Amerika še ni izrekla svojega mnenja o bodoči politiki med obema državama.

V Ameriki nadaljujejo oster boj proti alkoholu. Ljudje so si seveda pomagali na različne načine, na pr. z zdravniškimi recepti. Največ pa se jih je posluževalo ladij, ki so bile usidrane ob ameriški obali na teh smejo točiti opojne pijače, toda ladje morajo biti oddaljene 3 milje od obrežja. Podjetni domačini in inozemci bi priliko radi še bolj izkoriščali in so zaprosili vlado, naj dovoli, da se njihove ladje z demonom, alkoholom zasidrajo bliže obali. Vlada je njihovo prošnjo zavrnila in tako bodo morali ameriški pivci zopet romati cele tri milje od celine, ob vihnem vremenu pa ostali lepo doma.

V Nemčiji bi imeli izvoliti novega predsednika republike. Monarhisti so se jeli organizirati in so hoteli postaviti kot svojega kandidata na predsedniško mesto razupitega generala Hindenburga. Vlada jim je račune prekrižala. Državni zbor je sprejel predlog, da ostane dosedanji predsednik Ebert na svojem mestu še tri leta.

Radi silnega padanja nemške marke je zopet stopilo v ospredje vprašanje sanacije nemških financ. Franciji se je posrečilo pripraviti antantne države do nastopnega sporazuma: antanta naj nemudoma dovoli potrebne kredite na podlagi katerih bi dosegla Nemčija ravnotežje v državnem proračunu. Dalje naj se na podlagi sporazuma z državno banko določi vrednost nove marke, ki bo krita v zlatu.

Padec nemške marke ne občuti le nemško gospodarstvo temveč predvsem

konsumenti, in to pri najvažnejši hrani — pri kruhu. Cene so strahovito narastle in se koncem oktobra še zvišajo za 100%.

Čehoslovaški državni proračun za leto 1922 bo že skoro aktiven, ker cene znatno padajo. Padajo tudi avtomatično plače in mezde, tako, da se bo moglo kmalu misliti tudi pri uradništvu na znižanje plač.

Med Čehoslovaško in Madžarsko se vrše gospodarska in politična pogajanja. Upati je, da Čehoslovaki ne nasedejo madžarskim legitimistom (pristašem razkralja Karla in njegovih potonicev).

Sovjetska Rusija in ukrajinska republika sta sklenili sporazum, po katerem se Ukrajina v najvažnejših državnih poslih združi z Rusijo. — Zunanje posle obeh držav bo upravljal skupni komisarjat v Moskvi. Uvede se tudi enotna vojaška organizacija obeh držav. Takisto bodo skupne finance.

Radi nesposobnosti in malomarnosti prometnega ministrstva preti državi katastrofa v železniškem prometu. Železničarji tožijo nad nesrečnim stanjem, trgovci se pritožujejo, da ne morejo dobiti blaga vse proge pa so natrpene z vagoni in lokomotivami, ki tako brez koristi propadajo. Na račun odškodnine smo dobili iz Nemčije krasne velike lokomotive in vagone, pa je vse vzel vrag, ker se ni nihče brigal zanje, vsak opomin naletel na gluha ušesa.

Napovedana je mobilizacija nacionalistov. Zakaj, ne vemo!

V Ljubljani se bližajo volitve v občinski svet. Zmešnjava je splošna kajti stranke se ne bore za svoj program, temveč za stolčke. Komunisti so se celo tako daleč spozabili, da so sestavili skupno listo z onimi klerikalci, ki so jih streljali na Zaloški cesti.

Socialisti amajo svojo listo in se niso zvezali z nikomur. Narodni socialisti gredo pa skupno s starimi demokrati.

Prva stran.

Reklamacija!

Brez znamke!
Kot reklamacija
poštne prosta!

Upravišтво „ŽELEZNIČARJA“

Ljubljana
Šelenburgova ul. 6/II.

Reklamacija.

„ŽELEZNIČARJA“ štev. z dne
nisem prejel (prejel premalo izv.).

Ime:

kraj:

pošta:

V dne 192

Podpis.

Druga stran.

Kratek odgovor delavskim lažnjivcem.

V »Delavskih Lažnicah« štev. 38 se nekdo spotika ob našega člana sodruga V. Grila, češ, da nasprotuje volitvam de-

lavskim zaupnikom, ter da je nastopil proti volitvam, ki jih je insceniral širokemu svetu znani eksposlanec M. Žorga.

Dopisnik omenjenih vrstic ne navaja nič stvarnega pač pa mnogo demagoštva in zavijanja.

Da bo javnost stvari na jasnem povdarjamo nasledno:

Demagogijo, ki jo izvršuje komuniska gospoda na račun železničarske organizacije Saveza železničarjev Jugoslavije je predpriprava za volitve v disciplinarno komisijo južne železnice in za volitve pravih delavskih zaupnikov, samo posebi umljivo, da hočejo stem pripraviti tudi teren za predstoječe ljubljanske občinske volitve.

Brihtna glavica g. Marcel Žorga je slišal nekaj zvoniti o zakonu o zaščiti delavcev. Misel, da se da potem tega zakona nekaj skrpiti za osebe in strankarske interese seveda ni zaostala. Kmalu po razglasitvi zakona o zaščiti delavcev je imenovan gospod sklical sestanek kurilniškega osobja ljubljanske kurilnice južne železnice. Sestanka se je udeležilo 20% v kurilnici zaposlenega delavstva vsi seveda pristaši gospoda Marcela Žorge. Ta peščica ljudi je sestavila listo bodočih delavskih zaupnikov med katerimi seveda gospoda Marcela Žorge ni manjkalo. To listo, katero je predlagalo 20% kurilniškega osobja naj bi bilo obratno ravnateljstvo odobrilo, ter pripoznalo za edino pravilno. Stvar pa ni potekla tako enostavno. Znan je stari pregovor človek obrača bog pa obrne. Tako je bilo tudi tukaj kajti v kurilnici se še vedno nahajajo ljudje, ki nimajo še skisanih možgan marveč trezno mislijo s svojo glavo, ter pojmujejo kaj je ugled in interes strojnega osobja.

Nastop sodruga Grila napram omenjeni komunistični akciji, gospodom okrog »Delavskih novic« nikakor ni bil všeč, začeli so se jeziti, ter zlivali svojo gnojnico v svojem trobilu »Delavskih Lažnicah«. Imenovali so ga za eksponenta Krekičevega patriotskega saveza, češ, da je razposlal polo s katero pobira podpise, da se volitve razveljavijo, nadalje trdijo, da se na tej poli nahaja med drugimi tudi odstavek: Prosimo obratno ravnateljstvo, da teh zaupnikov ne pripozna, ker ne obstoja noben zakon po katerem bi bilo dovoljeno izvršiti volitve zaupnikov. To delajo le gotove neodgovorne osebe. Zahtevamo da se prizna le zastopnika Saveza železničarjev.

Resnici na ljubo konstatiramo sledeče: Volitve v obliki kakor si jih je domislil eks-poslanec Žorga in njegovi svetovalci doktorji poldoktorji in medicinci v komunističnem konzulatu na Turjaškem trgu so protizakonite, ker zakon o zaščiti delavcev predvideva le volitve pomožnega osobja. Nadalje na omenjeni poli ni nikjer prošnje na obratno ravnateljstvo, da naj delavske zaupnike ne pripozna, temveč je tam le odločna izjava, da podpisanci dotične vloge odklanjajo vsako zastopstvo od strani ljudi, kateri niti sami sebe zastopati ne znajo.

Res je, da obstoja po veljavnih predpisih južne železnice naredba po kateri ima osobje pravico do personalne komisije. Zakaj se gospod Žorga ni poslužil omenjene naredbe, ter izvedel tozadevne volitve na podlagi citirane naredbe, če mu je res blagor z letno plačo nastavljenega strojnega osobja. Gospod Žorga priznava da ima osobje pravico si izvoliti personalno komisijo, dvomi pa, da so se izvršene volitve izvršile na podlagi naredbe, ki to predvideva. Vkljub temu pa

zavija, da je že vsled teh predpisov prazno govoriti, da so bile omenjene volitve protizakonite.

Nadalje trdi g. Žorga, da tolmači sodrug Gril zakon o zaščiti delavcev tako, da nameščenci niso nastavljeni ampak mesečarji in, da imajo pravico voliti zaupnike le delavci ne pa mesečarji. Tako in enako bi ljudje le tedaj tolmačili, ako bi imeli vsi glave po kopitu g. Žorga. Zakon o zaščiti delavcev čisto jasno pravi, da imajo do volitev pravico pomožno osobje in pa nameščenci v onih obratih, kjer se nahaja nad 10 nameščencev (mesečarjev) do enega poverjenika. Kdo so ti nameščenci? Mesečarji pa svetujemo, da si kupi M. Žorga leksikon, v katerem je to raztolmačeno. H koncu trdi dopisnik, da so volitve sijajno dokazale, da je sohr. Gril kot eksponent Krekičevega Saveza osamljen. Resnica pa je, da so še tisti maloštevilni pristaši kateri so šli M. Žorgu na led pismeno izjavili, da ga ne priznajo kot svojega zaupnika, ter da pripoznajo edino zastopnike Saveza železničarjev Jugoslavije.

Torej kdo je osamljen sodrug Gril ali g. M. Žorga?

GIN. FIZ:

V senci Kristusove ljubezni.

...in v mojem imenu boste trpeli...

V Ekvadorju.*

Dež je ponehal. Pod žgočimi žarki ravnikovega solnca je zemlja hitro izparevala. Sedeč ob cesti v senci akacije, sem opazoval domorodce pri njihovem opoldanskem počitku. Delali so na bližnji bananovi plantaži, kjer sem tudi pravkar bil, kamor so me poslali vodilni krogi sadierejske družbe na ogled. Leže ali sede so si nekateri popevali svojo zaljubljeno pesmico drugi pa zvečili neke liste, ki vsebujejo kokain.

Vročina in utrujenost sta me nepretrgoma silila k spanju, a naenkrat zaslišim na cesti korake. Radi ovinka in gostega grmovja nisem od začetka videl, kdo je, šele čez trenotek sem zagledal moža z ženo, ki sta pogonjala pred seboj tri težko otovorjene osle. Mož je bil belokozec, star kakih 25 let in kakor sem pozneje zvedel Amerikanec iz Združenih držav. Ustavil se je in me ogovoril po špansko, toda videč kako španščino ločim, se je razgovoril v angleščini, v kateri sem mu prav lahko odgovarjal. Vselilo ga je, mi je dejal, da se more razgovarjati v materinščini, zato pa je tudi takoj začel delati priprave za tabor. Njegova družica, mlada lepa, šestnajst ali sedemnajstletna dekle, mu je krepko pomagala.

»To je vaša žena?« sem ga vprašal.

»Ne. Sem jo šele kupil. Toda poročim jo, ko pridem domov v Združene države.« je odgovoril.

Kupil? Kupil si je dekle! Čeprav sem že kaj podobnega slišal mnogokrat, vendar nisem mogel verjeti, šele danes pa se mi je nudila prilika, toda ne zadnji slučaj zločina katoliških duhovnikov.

»Da, kupil sem jo pred dvema dnevo- ma v samostanu San Bonaventura,« je pripovedoval dalje. »Gotovo ste ga opazili na poti ko ste potovali sem. Na levi strani ceste je, kake pol milje vstran od nje. Kako sem to zvedel? Brat mi je povedal, ki je poslal pome v Združene države. Vedel je namreč za dve mestli, kjer je zlato,

* Ekvador je mala republika v Srednji Ameriki.

pa mi je dal eno. Nahaja se v tukajšnji pokrajini, nekako tri dni od tod; pravkar sem na potu tja. Bajе bom lahko izplal zlata za 20—30 dolarjev na dan. Da pa se bratu zahvalim, sem mu delal skoro pet mesecev. Pri mojem odhodu mi je pa nasvetoval, naj si vzamem s seboj žensko, ker sicer mi bo v hribih dolgočasno in žalostno. On ima tudi eno, ki jo je kupil v San Luis Obispo, samostanu nedaleč od Guita. Živi žnjo že čez dve leti. Ko se bo vrnil domov v Združene države, kar bo čez eno leto, jo bo popeljal s seboj in se ž njo poročil. Da, je lepa. Zakaj se ž njima ne poročiva takoj? To ne gre. Nam ne dovolijo. Hotel sem, naj me ž njo poroče, ko sem jo kupil. Toda dejali so mi, da jo imam najeto samo za eno leto. Za to tukaj so zahtevali 75 dolarjev v zlatu. So tudi cenejši. Imeli so jih več po 30—50 dolarjev, ki pa mi niso ugajale so bile same Indijanke. Takoj sem jim plačal 225 dolarjev; sedaj jo lahko obdržim tri leta. Do tedaj pa bom že v Združenih državah.

»Zakaj pa se ž njo ne oženite kje drugje?« sem vprašal dalje.

»Nameraval sem tako storiti danes zjutraj v Čaleru, toda tamkajšnji župnik je v njej spoznal samostansko lastnino. Poznal jo je po tem« — pokazal mi je znamenje na dekličini roki. Na desni roki je imela grobo tetovirano veliko črko »B«, neizbrisljiv znak samostana, čigar lastnina je. »Ni me hotel poročiti za noben denar. Toda ko pridem domov, je vzamem za ženo. Seveda ne bom smel iti to pot, ko se bom vračal k morju. Francis je sedaj s tem zadovoljna, čeprav se je od začetka silno upirala. Saj je sfanatizirana sužnja. Sprva še slišati ni hotela o tem. Bajе bi jo prokleli, česar se je najbolj bala. Sedaj pa že odjenjuje. Gori v hribih jo naučim angleško, da bo mogla, ko prideva v domovino, z ljudmi govoriti. In verujte mi, ona in jaz bova govorila — o čem, si pa lahko mislite.«

To je bil en slučaj, ki je hotel, da je prišlo ubogo dekle v roke dobrega, vestnega človeka, čigar vest in poštenje sta se uprla zločinu, vrednemu samo katoliškega duhovna tamošnjih krajev.

V drugih slučajih — bilo jih je še šest, ki sem jih videl na lastne oči — niso bile žrtve katoliškega suženjstva tako srečne. Prišle so v roke možem, ki niso poznali najnavadnejšega človeškega čustva, pravim izrodkom človeštva. Zlatokopi so z malimi izjemami surovi, brezvestni ljudje, njihovo težko, samotarsko življenje v gorah ali puščavah napravi iz njih živali, hujše od zveri.

Dekleta, ki jih tako vzgajajo po samostanih, so navadno sirote, ki so jih bodisi matere kratkomočno popustile, ali pa so jim starši umrli v zgodnji mladosti. Tamkajšnji samostani se zanimajo za take mladenke, jih uče in pripravljajo na njihove poznejše naloge. Skoro vse so zaznamovane z neizbrisljivim žigom samostana, z žigom sramu in ponižanja.

(Doživel v l. 1912.—13.)

Iz »Napreja«.

Iz organizacije.

Sestanek delegatov iz Slovenije, ki bodo prisostvovali konferenci Saveza železničarjev Jugoslavije, se vrši dne 5. novembra t. l. ob pol 8. zjutraj v prostorih S. Ž. J. Petrinska ulica 40.

V imenu Saveza železničara Jugoslavije v Zagrebu izdaja: Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Jožef Ravnik.
Tiskala »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.